

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 3ης Ιουλίου 2008*

Στην υπόθεση C-215/06,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 11 Μαΐου 2006,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις D. Recchia και D. Lawunmi, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενης από τον D. O'Hagan, επικουρούμενο από τους J. Connolly, SC, και G. Simons, BL, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen, J. Makarczyk (εισηγητή), P. Kūris και J.-C. Bonichot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Φεβρουαρίου 2008,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Ιρλανδία:

— παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε τα σχέδια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της

27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), τόσο πριν όσο και μετά τις τροποποιήσεις που εισήγαγε η οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997 (ΕΕ L 73, σ. 5), να υποβάλλονται, πριν από την ολική ή μερική εκτέλεσή τους, σε εξέταση, προκειμένου να διαπιστωθεί αν χρειάζεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων και, στη συνέχεια, αν είναι πιθανό ότι θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να υποβάλλονται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, και

- παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις, προκειμένου πριν τη χορήγηση των αδειών για την κατασκευή αιολικού πάρκου και για τις συναφείς δραστηριότητες στο Derrybrien της κομητείας του Galway, καθώς και για την υλοποίηση των εργασιών, να πραγματοποιηθεί εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου στο περιβάλλον, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, 4 και 5 έως 10 της εν λόγω οδηγίας.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- ² Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Επιτροπή ζητεί να διαπιστωθεί ότι η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 85/337, τόσο πριν όσο και μετά τις τροποποιήσεις που εισήγαγε η οδηγία 97/11.

Η οδηγία 85/337

3 Το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 85/337 έχει ως εξής:

«2. Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοείται ως:

σχέδιο:

— η υλοποίηση κατασκευαστικών εργασιών ή άλλων εγκαταστάσεων ή έργων,

— άλλες επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον ή το τοπίο, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι επεμβάσεις που αφορούν τη εκμετάλλευση των πόρων του εδάφους.

κύριος του έργου:

είτε ο υποβάλλων αίτηση για άδεια που αφορά σχέδιο ιδιωτικού έργου, είτε η δημόσια αρχή που αναλαμβάνει την πρωτοβουλία για ένα σχέδιο.

άδεια:

απόφαση της ή των αρμόδιων αρχών που δίνει το δικαίωμα στον κύριο του έργου να πραγματοποιήσει το σχέδιο.

3. Αρμόδια(-ες) αρχή(-ες) είναι αυτή(-ες) που ορίζουν τα κράτη μέλη για την εκπλήρωση των καθηκόντων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.»

4 Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι 1 έως 3, πρώτο εδάφιο της οδηγίας 85/337:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις απαραίτητες διατάξεις ώστε τα σχέδια που, ιδίως, λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της θέσης τους, μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, να υποβάλλονται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους πριν δοθεί η άδεια.

Αυτά τα σχέδια καθορίζονται στο άρθρο 4.

2. Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον μπορεί να διεξάγεται από τα κράτη μέλη στα πλαίσια των υπαρχουσών διαδικασιών παροχής αδειών για σχέδια ή, αν δεν υπάρχει τέτοια διαδικασία, στα πλαίσια άλλων διαδικασιών ή των διαδικασιών που θα θεσπιστούν για την εκπλήρωση των στόχων της παρούσας οδηγίας.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να εξαιρούν, εν όλω ή εν μέρει, ένα ειδικό σχέδιο από τις διατάξεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία.»

5 Το άρθρο 3 της οδηγίας 85/337 ορίζει τα εξής:

«Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί κατάλληλα, σε συνάρτηση με κάθε ειδική περίπτωση και σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 11 τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις ενός σχεδίου πάνω στους εξής παράγοντες:

— στον άνθρωπο, στην πανίδα και στη χλωρίδα,

— στο έδαφος, στα ύδατα, στον αέρα, στο κλίμα και στο τοπίο,

— στην αλληλεπίδραση των παραγόντων που αναφέρονται στην πρώτη και δεύτερη περίπτωση,

— στα υλικά αγαθά και στην πολιτιστική κληρονομιά.»

6 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Τα σχέδια των κατηγοριών που αναφέρονται στο παράρτημα I, με την επιφύλαξη του άρθρου 2, παράγραφος 3, υποβάλλονται σε εκτίμηση, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.

2. Τα σχέδια τα οποία υπάγονται στις κατηγορίες που απαριθμούνται στο παράρτημα II υποβάλλονται σε εκτίμηση, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10, όταν τα κράτη μέλη κρίνουν ότι το απαιτούν τα χαρακτηριστικά τους.

Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν ιδίως να συγκεκριμενοποιούν ορισμένους τύπους σχεδίων προς εκτίμηση ή να καθορίζουν τα κριτήρια ή/και τα κατώφλια που πρέπει να επιλεγούν προκειμένου να μπορεί να καθοριστεί ποια από τα σχέδια που υπάγονται στις κατηγορίες που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ πρέπει να υποβληθούν σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.»

7 Σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 85/337:

«1. Στην περίπτωση των σχεδίων που, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, πρέπει να υποβάλλονται σε εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο κύριος του έργου να παρέχει, υπό την κατάλληλη μορφή, τις πληροφορίες που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ, στο μέτρο που:

- α) τα κράτη μέλη κρίνουν ότι οι πληροφορίες αυτές ανταποκρίνονται σε ένα δεδομένο στάδιο της διαδικασίας για άδεια και στα ειδικά χαρακτηριστικά ενός συγκεκριμένου σχεδίου ή ενός τύπου σχεδίου και των στοιχείων του περιβάλλοντος που ενδέχεται να θιγούν·
- β) τα κράτη μέλη κρίνουν ότι μπορούν εύλογα να απαιτήσουν από τον κύριο του έργου να συλλέξει τα στοιχεία, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη τις υπάρχουσες γνώσεις και μεθόδους εκτίμησης.

2. Οι πληροφορίες τις οποίες παρέχει ο κύριος του έργου, σύμφωνα με την παράγραφο 1, πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

— περιγραφή του σχεδίου ως προς τη θέση, το σχεδιασμό και το μέγεθός του,

- περιγραφή των μέτρων που μελετώνται προκειμένου να αποφευχθούν, να μειωθούν και, αν είναι δυνατό, να αντιμετωπισθούν οι σημαντικότερες δυσμενείς επιπτώσεις,
- τα απαραίτητα στοιχεία για την εξακρίβωση και την εκτίμηση των σημαντικών επιπτώσεων που το σχέδιο προβλέπεται ότι θα έχει στο περιβάλλον,
- μία μη τεχνική περίληψη των πληροφοριών που αναφέρονται στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη περίπτωση.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν, όταν το κρίνουν απαραίτητο, ώστε οι αρχές να παρέχουν, στον κύριο του έργου, τις κατάλληλες πληροφορίες που διαθέτουν.»

8 Το άρθρο 6 της οδηγίας 85/337 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι αρχές τις οποίες μπορεί να αφορά το σχέδιο, εξαιτίας της ειδικής τους ευθύνης στον τομέα του περιβάλλοντος, να έχουν τη δυνατότητα να διατυπώνουν γνώμη για την αίτηση αδειάς. Προς το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη ορίζουν τις αρχές των οποίων πρέπει να ζητηθεί η γνώμη, γενικά ή κατά περίπτωση, κατά την υποβολή των αιτήσεων αδειάς. Στις αρχές αυτές γνωστοποιούνται οι πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί δυνάμει του άρθρου 5. Ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιείται η διαβούλευση αυτή ορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε:

- να τίθεται στα διάθεση του κοινού κάθε αίτηση άδειας, καθώς και οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται δυνάμει του άρθρου 5,

— να δίνεται στο ενδιαφερόμενο κοινό η δυνατότητα να εκφράσει τη γνώμη του πριν αρχίσει το σχέδιο.»

9 Το άρθρο 7 της οδηγίας 85/337 ορίζει τα εξής:

«Όταν ένα κράτος μέλος διαπιστώνει ότι ένα σχέδιο μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον άλλου κράτους μέλους, ή αν το ζητήσει ένα κράτος μέλος που μπορεί να υποστεί σημαντικές επιπτώσεις, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου πρόκειται να εκτελεστεί το σχέδιο, διαβιβάζει στο άλλο κράτος μέλος τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί δυνάμει του άρθρου 5 την ίδια στιγμή που τις θέτει στη διάθεση των δικών του υπηκόων. Οι πληροφορίες αυτές χρησιμεύουν ως βάση όλων των αναγκαίων διαβουλεύσεων στα πλαίσια των διμερών σχέσεων των δύο κρατών μελών σε βάση αμοιβαιότητας και ισοδυναμίας.»

10 Σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 85/337:

«Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται δυνάμει των άρθρων 5, 6 και 7 πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στα πλαίσια της διαδικασίας για τη χορήγηση αδειάς.»

11 Το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Εφόσον ληφθεί απόφαση, η αρμόδια αρχή ή οι αρμόδιες αρχές θέτουν στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού:

— το περιεχόμενο της απόφασης και τους όρους που ενδεχομένως συνοδεύουν την απόφαση,

— τους λόγους και τις θεωρήσεις στις οποίες θεμελιώθηκε η απόφασή τους, εφόσον αυτό προβλέπεται από τη νομοθεσία των κρατών μελών.

Οι λεπτομέρειες που διέπουν την πληροφόρηση αυτή ορίζονται από τα κράτη μέλη.

Αν έχουν διαβιβαστεί πληροφορίες σε άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 7, ενημερώνεται για την εν λόγω απόφαση και το κράτος αυτό.»

12 Το άρθρο 10 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν επηρεάζουν την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να τηρούν τα όρια που επιβάλλονται από τις εθνικές κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις και από την καθιερωμένη νομική πρακτική όσον αφορά το απόρρητο των επιχειρήσεων και το εμπορικό απόρρητο, καθώς και όσον αφορά την προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

Όταν εφαρμόζεται το άρθρο 7, η διαβίβαση πληροφοριών σε άλλο κράτος μέλος και η λήψη πληροφοριών από άλλο κράτος μέλος υπόκεινται στους περιορισμούς που ισχύουν στο κράτος μέλος όπου πρόκειται να εκτελεστεί το σχέδιο.»

13 Το παράρτημα II της οδηγίας 85/337 απαριθμεί τα σχέδια στα οποία αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, δηλαδή αυτά για τα οποία η εκτίμηση των συνεπειών στο περιβάλλον είναι απαραίτητη μόνον όταν τα κράτη μέλη κρίνουν ότι το απαιτούν τα χαρακτηριστικά τους. Έτσι, στο σημείο 2, στοιχείο α', του παραρτήματος αυτού αναφέρονται τα σχέδια εξορύξεως τύρφης και, στο στοιχείο γ' του σημείου 2, τα σχέδια εξορύξεως ορυκτών εκτός από τα μέταλλα και τις ορυκτές πηγές ενέργειας, όπως μαρμάρου, άμμου, χαλικιού, σχιστόλιθου, αλατιού, φωσφορικών αλάτων, ποτάσας.

- 14 Στο σημείο 10, στοιχείο δ', του εν λόγω παραρτήματος II αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα σχέδια κατασκευής δρόμων.

Η οδηγία 97/11

- 15 Το άρθρο 3 της οδηγίας 97/11 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 14 Μαρτίου 1999. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

[...]

2. Για τις αιτήσεις άδειας που έχουν υποβληθεί σε αρμόδια αρχή εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, πριν από την παρούσα τροποποίηση.»

Η οδηγία 85/337, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/11 (στο εξής: τροποποιημένη οδηγία 85/337)

- 16 Προς αποφυγή συγχύσεων, πρόκειται να αναφερθούν μόνον οι τροποποιήσεις που επέφερε η οδηγία 85/337, οι οποίες παρουσιάζουν άμεσο ενδιαφέρον από την άποψη

της προβαλλόμενης παραβάσεως. Ως εκ τούτου, δεν θα αναφερθούν οι τροποποιήσεις που επέφερε η οδηγία 97/11 στα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, οι οποίες δεν ασκούν επιρροή στην εκτίμηση της παρούσας προσφυγής από το Δικαστήριο.

17 Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι 1, 2 και 3, πρώτο εδάφιο, της τροποποιημένης οδηγίας 85/337:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, πριν χορηγηθεί η άδεια, τα έργα τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω, μεταξύ άλλων, της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να χρειάζονται άδεια και εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αυτά τα έργα ορίζονται στο άρθρο 4.

2. Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον μπορεί να διεξάγεται από τα κράτη μέλη στα πλαίσια των υπαρχουσών διαδικασιών παροχής αδειών για σχέδια ή, αν δεν υπάρχει τέτοια διαδικασία, στα πλαίσια άλλων διαδικασιών ή των διαδικασιών που θα θεσπιστούν για την εκπλήρωση των στόχων της παρούσας οδηγίας.

[...]

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7, τα κράτη μέλη μπορούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις να εξαιρούν, εν όλω ή εν μέρει, ένα ειδικό έργο από την παρούσα οδηγία.»

18 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί δεόντως, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 11, τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις ενός έργου:

- στον άνθρωπο, στην πανίδα και στη χλωρίδα,
- στο έδαφος, στα ύδατα, στον αέρα, στο κλίμα και στο τοπίο,
- στα υλικά αγαθά και στην πολιτιστική κληρονομιά,
- στην αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων που αναφέρονται στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη περίπτωση.»

19 Το άρθρο 4 της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2, παράγραφος 3, τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι υποβάλλονται σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 3, για τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα II, τα κράτη μέλη αποφασίζουν βάσει:

α) κατά περίπτωση εξέτασης,

ή

β) κατωτάτων ορίων ή κριτηρίων που καθορίζει το κράτος μέλος,

κατά πόσο το έργο θα υποβληθεί σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν και τις δύο διαδικασίες που αναφέρονται στα στοιχεία α' και β'.

3. Όταν γίνεται κατά περίπτωση εξέταση ή όταν έχουν τεθεί κατώτατα όρια ή κριτήρια για τους σκοπούς της παραγράφου 2, λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στο παράρτημα III.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις που λαμβάνει η αρμόδια αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 2 δημοσιεύονται.»

²⁰ Στο σημείο 3, στοιχείο θ', του παραρτήματος II της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 αναφέρονται οι εγκαταστάσεις για την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή άλλων μορφών ενέργειας (αιολικά πάρκα).

- 21 Δυνάμει του σημείου 13 του ίδιου παραρτήματος, οποιαδήποτε τροποποίηση ή επέκταση έργων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι ή στο παράρτημα ΙΙ, τα οποία έχουν ήδη εγκριθεί, εκτελεσθεί ή εκτελούνται και τα οποία μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (τροποποίηση ή επέκταση που δεν περιέχεται στο παράρτημα Ι) πρέπει να θεωρείται ως σχέδιο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 2, της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.
- 22 Στο παράρτημα ΙΙΙ της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, περί των κριτηρίων επιλογής που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας, διευκρινίζεται ότι τα χαρακτηριστικά των σχεδίων πρέπει να εξετάζονται ιδίως ως προς τη ρύπανση και τις οχλήσεις, καθώς και τον κίνδυνο ατυχημάτων, ιδίως ως προς τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες. Το ίδιο παράρτημα αναφέρει ότι η περιβαλλοντική ευαισθησία των γεωγραφικών περιοχών που ενδέχεται να θιγούν από τα έργα πρέπει να εξετάζεται ιδίως ως προς την ικανότητα απορροφήσεως του φυσικού περιβάλλοντος, με ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες περιοχές, μεταξύ των οποίων οι ορεινές και δασικές περιοχές.

Η εθνική νομοθεσία

- 23 Οι απαιτήσεις της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο, μεταξύ άλλων, με τον νόμο περί χωροταξίας και αναπτύξεως του 2000 (Planning and Development Act του 2000), όπως τροποποιήθηκε (στο εξής: PDA), και με τις κανονιστικές πράξεις περί χωροταξίας και αναπτύξεως του 2001 (Planning and Development Regulations 2001).
- 24 Το άρθρο 32, παράγραφος 1, στοιχείο α', του PDA επιβάλλει τη γενική υποχρέωση λήψεως άδειας για κάθε σχέδιο υποδομής που εμπίπτει στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, ενώ η αίτηση για τη χορήγηση άδειας πρέπει να κατατεθεί και η άδεια πρέπει να ληφθεί πριν την έναρξη των εργασιών. Εξάλλου,

το άρθρο 32, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου νόμου προβλέπει τη δυνατότητα λήψεως άδειας για τη νομιμοποίηση ενός τέτοιου μη εγκεκριμένου έργου υποδομής.

- 25 Όταν παραλάβει μια αίτηση για τη χορήγηση άδειας, η αρμόδια χωροταξική αρχή οφείλει να εξετάσει αν το προτεινόμενο σχέδιο πρέπει να υποβληθεί σε εκτίμηση ως προς τις συνέπειές του στο περιβάλλον.
- 26 Το άρθρο 151 του PDA ορίζει ότι όποιος έχει εκτελέσει ή υλοποιεί μη εγκεκριμένο σχέδιο διαπράττει παράβαση.
- 27 Από τα άρθρα 152 και 153 του ίδιου νόμου προκύπτει ότι, σε περίπτωση καταγγελίας, οι αρμόδιες πολεοδομικές αρχές οφείλουν, κατ' αρχήν, να απευθύνουν έγγραφη προειδοποίηση και στη συνέχεια να κρίνουν αν είναι σκόπιμο να απευθύνουν έγγραφο οχλήσεως. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων που καθορίζονται με το έγγραφο οχλήσεως συνιστά παράβαση.
- 28 Σύμφωνα με το άρθρο 160 του PDA:

«Σε περίπτωση που έχει υλοποιηθεί, υλοποιείται, πρόκειται να υλοποιηθεί ή συνεχίζεται ένα μη εγκεκριμένο σχέδιο, το High Court ή το Circuit Court μπορούν, μετά από αίτηση της αρμόδιας για θέματα χωροταξίας αρχής ή οποιουδήποτε άλλου, ανεξαρτήτως του αν έχει συμφέρον στο συγκεκριμένο οικοπέδο, να απαιτήσουν με διάταξή τους από οποιονδήποτε να εφαρμόσει, να μην εφαρμόσει ή να παύσει να εφαρμόζει οτιδήποτε κρίνουν αναγκαία τα δικαστήρια αυτά, ανάλογα με την περίπτωση, και προσδιορίσουν με τη διάταξή τους, προκειμένου να διασφαλιστεί, ενδεχομένως:

α) η μη υλοποίηση ή η μη συνέχιση του εν λόγω σχεδίου·

- b) η κατά το μέτρο του δυνατού επαναφορά κάθε οικοπέδου στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν πριν την έναρξη οποιουδήποτε μη εγκεκριμένου σχεδίου.
- c) η υλοποίηση όλων των σχεδίων σύμφωνα με την άδεια που τους έχει χορηγηθεί ή με τους όρους που συνοδεύουν την άδεια.

2. Με την εκδιδόμενη σύμφωνα με την παράγραφο 1 διάταξή του, το δικαστήριο μπορεί, αν το κρίνει σκόπιμο, να απαιτήσει την υλοποίηση οποιουδήποτε έργου, συμπεριλαμβανομένης της επαναφοράς στην προτέρα κατάσταση, της ανακατασκευής, της συρρικνώσεως, της κατεδαφίσεως ή της τροποποίησης οποιουδήποτε κτίσματος ή άλλου στοιχείου.»

- ²⁹ Το άρθρο 162 του PDA διευκρινίζει ότι η άδεια νομιμοποίησης δεν συνεπάγεται την αναστολή ή την παύση κινηθείσας διαδικασίας αναγκαστικών μέτρων.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- ³⁰ Μετά το έγγραφο οχλήσεως της 5ης Απριλίου 2001, η Επιτροπή απηύθυνε στην Ιρλανδία αιτιολογημένη γνώμη με ημερομηνία 21 Δεκεμβρίου 2001.
- ³¹ Στις 7 Ιουλίου 2004, η Επιτροπή απηύθυνε στο εν λόγω κράτος μέλος συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως.
- ³² Αφού έλαβε τις παρατηρήσεις της Ιρλανδίας με έγγραφο της 6ης Δεκεμβρίου 2004, η Επιτροπή έστειλε νέα αιτιολογημένη γνώμη στις 5 Ιανουαρίου 2005.

- 33 Η Επιτροπή δεν έκρινε ικανοποιητική τη θέση που έλαβε η Ιρλανδία απαντώντας στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφα της 8ης Μαρτίου 2005, της 17ης Ιουνίου 2005 και της 1ης Δεκεμβρίου 2005 και άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, την κρινομένη προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί της πρώτης αιτιάσεως

- 34 Η Επιτροπή προσάπτει στην Ιρλανδία ότι δεν θέσπισε όλες τις απαραίτητες διατάξεις για τη συμμόρφωσή της προς τα άρθρα 2, 4 και 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, τόσο πριν όσο και μετά την τροποποίησή της από την οδηγία 97/11. Η αιτίαση αυτή θα εξεταστεί, πρώτον, υπό το πρίσμα της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.
- 35 Η πρώτη αιτίαση, σύμφωνα με την οποία η μεταφορά της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 στο εσωτερικό δίκαιο είναι ελλιπής και οδηγεί σε πλημμελή εφαρμογή της, στηρίζεται σε τρεις λόγους.
- 36 Η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι η Ιρλανδία δεν θέσπισε τις απαραίτητες διατάξεις ώστε να εξετάζεται, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, αν τα προς υλοποίηση έργα είναι πιθανόν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και, αν ισχύει κάτι τέτοιο, να επιβάλλεται η διεξαγωγή της διαδικασίας εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προβλέπει η εν λόγω διάταξη, πριν από τη χορήγηση της άδειας.

- 37 Δεύτερον, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ιρλανδικές νομοθετικές διατάξεις που επιτρέπουν την υποβολή αιτήσεως νομιμοποίησης μετά την πλήρη ή τη μερική εκτέλεση μη εγκεκριμένου σχεδίου θίγουν τους σκοπούς της προλήψεως που επιδιώκει η τροποποιημένη οδηγία 85/337.
- 38 Τρίτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα κατασταλτικά μέτρα που εφαρμόζει η Ιρλανδία δεν εγγυώνται την πραγματική εφαρμογή της οδηγίας αυτής, με αποτέλεσμα η Ιρλανδία να παραβαίνει την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 249 ΕΚ.
- 39 Προς στήριξη του τελευταίου αυτού λόγου, η Επιτροπή επικαλείται ορισμένα παραδείγματα τα οποία, κατά την άποψή της, καταδεικνύουν τις ελλείψεις στην εφαρμογή του καθεστώτος κτώσεων.

Όσον αφορά τους δύο πρώτους λόγους

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι υπάρχει η δυνατότητα, σύμφωνα την εθνική νομοθεσία, να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η τροποποιημένη οδηγία 85/337, κατά ή μετά την υλοποίηση ενός σχεδίου, σημαίνει ότι δεν υπάρχει καμία σαφής υποχρέωση υποβολής των σχεδίων πριν την υλοποίησή τους, σε μελέτη των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων.
- 41 Η επίδικη εθνική νομοθεσία, δεχόμενη τη δυνατότητα να πραγματοποιείται ο έλεγχος, στο πλαίσιο μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, των σχεδίων μετά την υλοποίησή τους, παρά το γεγονός ότι ο κύριος σκοπός της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 είναι να λαμβάνονται υπόψη το συντομότερο δυνατόν οι επιπτώσεις που

έχουν στο περιβάλλον όλες οι διαδικασίες σχεδιασμού και λήψεως αποφάσεων, αναγνωρίζει μια δυνατότητα νομιμοποίησης που έχει ως αποτέλεσμα να θίγεται το χρήσιμο αποτέλεσμα της οδηγίας αυτής.

- 42 Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι κανόνες περί άδειας νομιμοποίησης εντάσσονται στις γενικές διατάξεις που εφαρμόζονται στην κανονική πολεοδομική άδεια, χωρίς καμιά ένδειξη ότι οι αιτήσεις άδειας νομιμοποίησης και η χορήγηση της άδειας αυτής προβλέπονται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
- 43 Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε ακριβή ανάγνωση της ιρλανδικής νομοθεσίας που μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την τροποποιημένη οδηγία 85/337. Ειδικότερα, διευκρινίζει ότι το ιρλανδικό δίκαιο απαιτεί ρητώς τη λήψη άδειας για κάθε νέο σχέδιο πριν την έναρξη των εργασιών και ότι, στην περίπτωση των σχεδίων που πρέπει να υποβληθούν σε μελέτη των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, η μελέτη αυτή πρέπει να πραγματοποιείται πριν την έναρξη των εργασιών. Εξάλλου, η παράβαση των υποχρεώσεων αυτών αποτελεί ποινικό αδίκημα και μπορεί να επισύρει την εφαρμογή μέτρων καταναγκασμού.
- 44 Η Ιρλανδία υποστηρίζει, εξάλλου, ότι η άδεια νομιμοποίησης, η οποία προβλέπεται από τον PDA και τις κανονιστικές διατάξεις περί χωροταξίας και αναπτύξεως του 2001, αποτελεί εξαίρεση από τον γενικό κανόνα που επιβάλλει τη λήψη άδειας πριν την έναρξη ενός σχεδίου και ανταποκρίνεται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στους σκοπούς της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, καθώς και, ειδικότερα, στον γενικό σκοπό της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς η απόσυρση ενός μη εγκεκριμένου σχεδίου ενδέχεται να μην είναι το πλέον ενδεδειγμένο μέτρο από την άποψη της προστασίας αυτής.
- 45 Σύμφωνα με το εν λόγω κράτος μέλος, η τροποποιημένη οδηγία 85/337, η οποία επιβάλλει υποχρεώσεις αμιγώς διαδικαστικής φύσεως, δεν κάνει λόγο για την ύπαρξη εξαιρέσεως δυνάμει της οποίας η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να πραγματοποιηθεί μετά την έναρξη των εργασιών. Επισημαίνει ότι, από αυτή την άποψη, πουθενά στην οδηγία αυτή δεν αναφέρεται ρητώς ότι η εκτίμηση μπορεί να πραγματοποιηθεί αποκλειστικά πριν την έναρξη της εκτελέσεως του σχεδίου και επικαλείται τον ορισμό της έννοιας της άδειας που δίδει η εν λόγω οδηγία για να υποστηρίξει ότι η χρήση του όρου

«πραγματοποιήσει» είναι ενδεικτική, καθόσον δεν αναφέρεται αποκλειστικά στην έναρξη των εργασιών, αλλά και στη συνέχιση ενός χωροταξικού σχεδίου.

46 Εξάλλου, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι η άδεια νομιμοποίησεως είναι ένας εύλογος μηχανισμός αναπλήρωσεως, του οποίου μπορεί να γίνει επίκληση σε εξαιρετικές περιπτώσεις και του οποίου σκοπός είναι να λαμβάνεται υπόψη ότι, για διάφορους λόγους, ορισμένα σχέδια αρχίζουν να υλοποιούνται πριν τη χορήγηση άδειας κατά την έννοια της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.

47 Συναφώς, η Ιρλανδία επικαλείται την απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-201/02, Wells (Συλλογή 2004, σ. I-723), για να υποστηρίξει ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί διορθωτική εκτίμηση σε μεταγενέστερο στάδιο, ως εξαίρεση από τη γενική αρχή κατά την οποία η εκτίμηση πρέπει να πραγματοποιείται όσο το δυνατόν συντομότερα κατά τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων.

48 Το εν λόγω κράτος μέλος θεωρεί επίσης ότι είναι δυσανάλογα επαχθές το να απαιτείται η απόσυρση ορισμένων κτισμάτων σε περιπτώσεις στις οποίες, μετά την εξέταση μιας αιτήσεως άδειας νομιμοποίησεως, η εν λόγω νομιμοποίηση κρίνεται συμβατή με μια ορθή χωροταξική υποδομή και βιώσιμη ανάπτυξη.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

49 Τα κράτη μέλη οφείλουν να εκτελούν την τροποποιημένη οδηγία 85/337 κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις της, λαμβανομένου υπόψη του ουσιώδους σκοπού της που έγκειται, όπως προκύπτει από το άρθρο 2, παράγραφος 1, αυτής, στο να υπόκεινται, πριν από τη χορήγηση άδειας, τα σχέδια που είναι πιθανόν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ιδίως λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή του τύπου πραγματοποιήσεώς τους, σε διαδικασία αιτήσεως άδειας και σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-287/98, Linster, Συλλογή 2000, σ. I-6917, σκέψη 52, και της

23ης Νοεμβρίου 2006, C-486/04, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2006, σ. I-11025, σκέψη 36).

- 50 Εξάλλου, η άδεια είναι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, η απόφαση της αρμόδιας αρχής που δίνει το δικαίωμα στον κύριο του έργου να πραγματοποιήσει το σχέδιο.
- 51 Δεδομένου ότι η σχετική με την «παροχή» του δικαιώματος διατύπωση δεν παρουσιάζει καμιά ασάφεια, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας πρέπει κατ' ανάγκη να θεωρηθεί ότι εννοεί ότι, αν ο αιτών δεν έχει ζητήσει και λάβει την απαιτούμενη άδεια και δεν έχει προβεί προηγουμένως στη μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όταν αυτή απαιτείται, δεν μπορεί να αρχίσει τις σχετικές με το εν λόγω σχέδιο εργασίες χωρίς να παραβεί τις επιταγές της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.
- 52 Η ανάλυση αυτή ισχύει για το σύνολο των σχεδίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, είτε εμπίπτουν στο παράρτημα Ι της οδηγίας αυτής και πρέπει, συνεπώς, να υποβληθούν σε εκτίμηση κατά τη διαδικασία των άρθρων 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής είτε εμπίπτουν στο παράρτημα ΙΙ της εν λόγω οδηγίας και δεν υπόκεινται, ως τέτοιες και κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, της τελευταίας, σε μελέτη των επιπτώσεων παρά μόνον αν ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, σύμφωνα με τα κατώφλια ή τα κριτήρια που θέτει το κράτος μέλος ή/και βάσει εξετάσεως κατά περίπτωση.
- 53 Μία τέτοια γραμματική ανάλυση του άρθρου 2, παράγραφος 1, εξυπηρετεί, εξάλλου, τον σκοπό της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, που υπενθυμίζεται ιδίως στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/11, κατά την οποία, «για τα έργα για τα οποία απαιτείται εκτίμηση θα πρέπει επίσης να απαιτείται και άδεια για την εκτέλεσή τους [και] ότι η εκτίμηση θα πρέπει να προηγείται της αδειάς».
- 54 Ως έχει η ιρλανδική νομοθεσία, δεν αμφισβητείται ότι η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων πρέπει να πραγματοποιείται και η πολεοδομική άδεια πρέπει να λαμβάνεται, οσάκις είναι αναγκαίες, πριν από την πραγματοποίηση των εργασιών. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών συνιστά κατά το ιρλανδικό δίκαιο παράβαση των πολεοδομικών κανόνων.

- 55 Ωστόσο, δεν αμφισβητείται επίσης ότι η ως άνω νομοθεσία προβλέπει άδεια νομιμοποίησης, εξομοιώνοντας μάλιστα τα αποτελέσματά της με αυτά της κανονικής πολεοδομικής άδειας που χορηγείται πριν την έναρξη των εργασιών και των έργων χωροταξίας. Η εν λόγω άδεια νομιμοποίησης μπορεί να χορηγηθεί ακόμη και αν έχει πραγματοποιηθεί το σχέδιο το οποίο αφορά, και για το οποίο είναι απαραίτητη μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατ' εφαρμογή των άρθρων 2 και 4 της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.
- 56 Επιπλέον, η χορήγηση μιας τέτοιας άδειας νομιμοποίησης, της οποίας η Ιρλανδία αναγνωρίζει ότι γίνεται ευρεία χρήση σε πολεοδομικά ζητήματα, ακόμη και χωρίς να συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, οδηγεί, κατά το ιρλανδικό δίκαιο, στο συμπέρασμα ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η τροποποιημένη οδηγία 85/337 πληρούνται πραγματικά.
- 57 Όμως, μολονότι δεν είναι αντίθετοι προς το κοινοτικό δίκαιο οι εθνικοί κανόνες που επιτρέπουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, τη νομιμοποίηση παράτυπων, κατά το κοινοτικό δίκαιο, δραστηριοτήτων ή πράξεων, μία τέτοια δυνατότητα θα έπρεπε να εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι δεν παρέχει στους ενδιαφερομένους την ευκαιρία να παρακάμψουν τους κοινοτικούς κανόνες ή να αποφύγουν να τους εφαρμόσουν και ότι παρέχεται κατ' εξαίρεση.
- 58 Πράγματι, ένα καθεστώς νομιμοποίησης όπως το ισχύον στην Ιρλανδία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ενθάρρυνση των κυρίων των έργων να παραλείπουν να ελέγξουν αν τα προς εκτέλεση σχέδια πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 1, της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 και, ως εκ τούτου, να μην προβαίνουν στις αναγκαίες ενέργειες για τον έλεγχο των επιπτώσεων που έχουν τα σχέδια αυτά στο περιβάλλον και για την προηγούμενη εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών. Σύμφωνα, όμως, με την πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 85/337, είναι αναγκαίο, κατά τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων, η αρμόδια αρχή να λαμβάνει υπόψη όσο το δυνατό πιο έγκαιρα τις επιπτώσεις στο περιβάλλον όλων των τεχνικών διαδικασιών σχεδιασμού και λήψεως αποφάσεων, καθώς σκοπός είναι να αποφεύγεται εξ αρχής η δημιουργία ρυπάνσεων ή οχλήσεων και όχι να καταπολεμούνται οι συνέπειές τους εκ των υστέρων.
- 59 Τέλος, η Ιρλανδία αλυσιτελώς επικαλείται την προπαρατεθείσα απόφαση Wells. Πράγματι, η απόφαση αυτή, με τις σκέψεις της 64 και 65, υπενθυμίζει ότι, βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπει το άρθρο 10 ΕΚ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εξαλείφουν τις αθέμιτες συνέπειες των παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου. Έτσι, οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να θεραπεύουν την παράλειψη εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, για

παράδειγμα, αφαιρώντας ή αναστέλλοντας μια ήδη χορηγηθείσα άδεια, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τέτοια εκτίμηση, πάντοτε εντός των ορίων της δικονομικής αυτοτέλειας των κρατών μελών.

60 Αυτό δεν σημαίνει ότι η διορθωτική μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που πραγματοποιείται για να θεραπεύσει την παράλειψη της εκτιμήσεως, όπως προβλέπεται και οργανώνεται από την τροποποιημένη οδηγία 85/337, όταν το σχέδιο έχει ήδη υλοποιηθεί, ισοδυναμεί με τη μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προηγείται της χορηγήσεως της άδειας, όπως απαιτείται και ρυθμίζεται από την εν λόγω οδηγία.

61 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, αναγνωρίζοντας στην άδεια νομιμοποίησης, η οποία μπορεί να χορηγηθεί ακόμη και αν δεν συντρέχουν αποδεδειγμένα εξαιρετικές περιστάσεις, τα ίδια αποτελέσματα με αυτά της πολεοδομικής άδειας που χορηγείται πριν την πραγματοποίηση των εργασιών και των έργων χωροταξίας, ενώ τα σχέδια για τα οποία απαιτείται εκτίμηση των συνεπειών τους στο περιβάλλον πρέπει, δυνάμει των άρθρων 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, να εξετάζονται και, στη συνέχεια, να υπόκεινται, πριν τη χορήγηση άδειας και επομένως, κατ' ανάγκη, προτού υλοποιηθούν, σε αίτηση χορηγήσεως άδειας και στην ως άνω εκτίμηση, η Ιρλανδία αγνόησε τις απαιτήσεις της οδηγίας αυτής.

62 Ως εκ τούτου, οι δύο πρώτοι λόγοι είναι βάσιμοι.

Επί του τρίτου λόγου

— Επιχειρήματα των διαδίκων

63 Κατά την Επιτροπή, η ιρλανδική νομοθεσία και η συνακόλουθη πρακτική όσον αφορά τα μέτρα καταναγκασμού παρουσιάζουν κενά που διακυβεύουν την ορθή

μεταφορά και εφαρμογή της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, η οποία επιβάλλει οπωσδήποτε ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου και καταναγκασμού.

- 64 Πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα μέτρα καταναγκασμού που προβλέπει η ιρλανδική πολεοδομική νομοθεσία δεν αναπληρώνουν την έλλειψη διατάξεων που να επιβάλλουν την τήρηση των υποχρεώσεων περί εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων πριν την υλοποίηση των σχεδίων.
- 65 Δεύτερον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η εν λόγω πρακτική μέτρων καταναγκασμού διακυβεύει την ορθή εφαρμογή της τροποποιημένης οδηγίας 85/337. Ειδικότερα, η Επιτροπή επικαλείται συγκεκριμένες περιπτώσεις που καταδεικνύουν, κατά την άποψή της, τις ελλείψεις της ιρλανδικής νομοθεσίας ως προς τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων που θέτει η οδηγία αυτή.
- 66 Όσον αφορά την ακολουθούμενη διαδικασία επιβολής κυρώσεων, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι το ζήτημα της επιλογής και του τρόπου επιλογής εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, δεδομένου ότι οι έλεγχοι σε θέματα χωροταξίας και περιβάλλοντος δεν έχουν εναρμονιστεί σε κοινοτικό επίπεδο.
- 67 Εν πάση περιπτώσει, η Ιρλανδία υπογραμμίζει ότι το καθεστώς κυρώσεων που προβλέπει η ιρλανδική νομοθεσία είναι πλήρες και αποτελεσματικό. Συναφώς, το εν λόγω κράτος μέλος διευκρινίζει ότι, όσον αφορά το δίκαιο του περιβάλλοντος, οι εφαρμοστέες διατάξεις είναι νομικώς δεσμευτικές.
- 68 Συγκεκριμένα, η νομοθεσία αυτή επιβάλλει στις αρμόδιες για θέματα χωροταξίας αρχές να αποστέλλουν προειδοποιητικό έγγραφο όταν πληροφορούνται ότι ένα μη εγκεκριμένο σχέδιο βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησής, εκτός εάν θεωρήσουν ότι το σχέδιο αυτό είναι ήσσονος σημασίας.

- 69 Αφού απευθύνουν το προειδοποιητικό έγγραφο, οι αρμόδιες πολεοδομικές αρχές οφείλουν να αποφανθούν επί της σκοπιμότητας μιας ενδεχόμενης οχλήσεως.
- 70 Το προειδοποιητικό έγγραφο σκοπό έχει να δώσει στους υπεύθυνους των μη εγκεκριμένων σχεδίων τη δυνατότητα να προβούν σε ενέργειες αναπληρώσεως πριν από την όχληση και τα λοιπά στάδια της διαδικασίας επιβολής κυρώσεων.
- 71 Σε περίπτωση που απευθυνθεί όχληση, καθορίζονται με αυτήν υποχρεώσεις, η μη τήρηση των οποίων αποτελεί παράβαση.
- 72 Η Ιρλανδία προσθέτει ότι το καθεστώς κυρώσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα διάφορα εμπλεκόμενα συμφέροντα των κυρίων των έργων, των κυρίων των οικοπέδων, το κοινό και τα συμφέροντα των ιδιωτών τους οποίους αφορά άμεσα το εν λόγω σχέδιο, καθώς και ότι πρέπει να σταθμίζονται τα διάφορα αυτά δικαιώματα προκειμένου να επιτευχθεί ένα δίκαιο αποτέλεσμα.
- 73 Τέλος, η Ιρλανδία αμφισβητεί τα παραδείγματα που επικαλείται η Επιτροπή, ισχυριζόμενη ότι η προβαλλόμενη παράβαση δεν αποδεικνύεται, καθόσον η Επιτροπή περιορίζεται σε γενικά συμπεράσματα.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 74 Δεν αμφισβητείται ότι, στην Ιρλανδία, η έλλειψη της επιβαλλόμενης, βάσει της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, μελέτης επί των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μπορεί να θεραπευθεί με τη λήψη άδειας νομιμοποίησης, η οποία επιτρέπει ειδικότερα να εξακολουθήσει να υφίσταται ένα μη εγκεκριμένο σχέδιο, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η αίτηση για μια τέτοια άδεια υποβλήθηκε πριν την κίνηση της διαδικασίας επιβολής κυρώσεων.

- 75 Όπως αναγνωρίζει, εξάλλου, και η Ιρλανδία, η διαδικασία αυτή μπορεί να οδηγήσει τις αρμόδιες αρχές στο να παραλείψουν να ενεργήσουν για την αναστολή ή την παύση της υλοποίησης σχεδίου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 και που βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης ή έχει ήδη υλοποιηθεί, πραγματοποιείται ή έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση των υποχρεώσεων περί άδειας και μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων πριν τη χορήγηση της άδειας αυτής και να μην κινήσει τη διαδικασία επιβολής μέτρων καταναγκασμού που προβλέπει το PDA. Εξάλλου, η Ιρλανδία επισημαίνει συναφώς ότι η σχετική αρμοδιότητα ασκείται κατά διακριτική ευχέρεια.
- 76 Αποδεικνύεται, έτσι, η ανεπάρκεια του συστήματος καταναγκασμού που έχει θεσπίσει η Ιρλανδία, καθόσον η ύπαρξη άδειας νομιμοποίησης το στερεί από κάθε αποτελεσματικότητα· η εν λόγω ανεπάρκεια αποτελεί την άμεση συνέπεια της διαπίστωσης της παραβάσεως που προέκυψε από την εξέταση των δύο προηγούμενων λόγων.
- 77 Η διαπίστωση αυτή δεν αίρεται από το γεγονός ότι, κατά την Ιρλανδία, το καθεστώς επιβολής κυρώσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα διάφορα εμπλεκόμενα δικαιώματα των κυρίων των έργων, των κυρίων των οικοπέδων, του κοινού και των ιδιωτών τους οποίους αφορά άμεσα το επίμαχο σχέδιο. Στην πραγματικότητα, η ανάγκη σταθμίσεως των συμφερόντων αυτών δεν μπορεί, καθεαυτή, να δικαιολογήσει την αναποτελεσματικότητα ενός συστήματος ελέγχου και καταναγκασμού.
- 78 Ως εκ τούτου, καθίσταται άνευ αντικειμένου η ανάλυση των διαφόρων παραδειγμάτων που επικαλείται η Επιτροπή προς απόδειξη των ελλείψεων στην εφαρμογή μέτρων καταναγκασμού, καθόσον οι ελλείψεις αυτές απορρέουν απευθείας από τις ελλείψεις της ίδιας της ιρλανδικής νομοθεσίας.
- 79 Επομένως, ο τρίτος λόγος είναι επίσης βάσιμος και, κατά συνέπεια, η πρώτη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή στο σύνολό της.
- 80 Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι το βάσιμο της πρώτης αιτιάσεως ισχύει όσον αφορά τόσο την τροποποιημένη οδηγία 85/337 όσο και την οδηγία 85/337. Πράγματι, βάσει

της οδηγίας 85/337, τόσο πριν όσο και μετά την τροποποίησή της, τα σχέδια που θα μπορούσαν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον πρέπει να υποβάλλονται σε εκτίμηση των επιπτώσεών τους πριν τη χορήγηση της άδειας, ο ορισμός της οποίας έχει, εξάλλου, παραμείνει αμετάβλητος. Επιπλέον, τα χαρακτηριστικά της άδειας νομομοποιήσεως που καθορίζονται από την ιρλανδική νομοθεσία έχουν παραμείνει τα ίδια.

- 81 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε τα σχέδια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, τόσο πριν όσο και μετά τις τροποποιήσεις που εισήγαγε η οδηγία 97/11, να υποβάλλονται, πριν από την ολική ή μερική εκτέλεσή τους, σε εξέταση προκειμένου να διαπιστωθεί αν χρειάζεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων και, στη συνέχεια, αν είναι πιθανόν ότι θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να υπόκεινται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας αυτής, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, 4 και 5 έως 10 της εν λόγω οδηγίας.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως

- 82 Η αιτίαση αυτή αφορά τους όρους κατασκευής ενός αιολικού πάρκου στο Derrybrien της κομητείας του Galway, για την οποία πρέπει να υπενθυμιστούν, κατ' αρχάς, οι διάφορες άδειες που έχουν ληφθεί.
- 83 Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στις 4 και 18 Δεκεμβρίου 1997 κατατέθηκαν αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας για τα δύο πρώτα στάδια του σχεδίου, καθένα από τα οποία αφορούσε 23 ανεμογεννήτριες. Στις 23 Ιανουαρίου 1998 κατατέθηκαν νέες αιτήσεις, αφού κρίθηκε ότι οι προηγούμενες δεν είχαν υποβληθεί εγκύρως. Η μία άδεια χορηγήθηκε στις 12 Μαρτίου 1998. Στις 5 Οκτωβρίου 2000, υποβλήθηκε αίτηση για τη χορήγηση άδειας για το τρίτο στάδιο των εργασιών που αφορούσε μεταξύ άλλων 25 ανεμογεννήτριες και δρόμους που εξυπηρετούσαν τις

εργασίες, η οποία έγινε δεκτή στις 15 Νοεμβρίου 2001. Στις 20 Ιουνίου 2002, ο κύριος του έργου ζήτησε την άδεια να τροποποιήσει τα δύο πρώτα στάδια του σχεδίου, η οποία του δόθηκε στις 30 Ιουλίου 2002. Τον Οκτώβριο του 2003, η ισχύς της άδειας που είχε χορηγηθεί για τα δύο πρώτα στάδια των εργασιών έληξε και ο κύριος του έργου ζήτησε την ανανέωσή της, η οποία χορηγήθηκε τον Νοέμβριο του 2003.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 84 Με την αιτίαση αυτή, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Ιρλανδία δεν έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε πριν τη χορήγηση των αδειών για το αιολικό πάρκο και τις συναφείς δραστηριότητες, καθώς και την υλοποίηση των σχετικών εργασιών, να πραγματοποιηθεί εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου στο περιβάλλον, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337 και της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.
- 85 Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι, μολονότι, κατ' εφαρμογή της ιρλανδικής νομοθεσίας, πραγματοποιήθηκαν μελέτες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ως προς διάφορα συστατικά στοιχεία του επίδικου σχεδίου, οι μελέτες αυτές εμφανίζουν κενά.
- 86 Ειδικότερα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων που καταρτίστηκε το 1998 δεν αντιμετώπισε σωστά τους περιβαλλοντικούς κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση διαφόρων συστατικών στοιχείων του σχεδίου αυτού. Η μελέτη των επιπτώσεων που καταρτίστηκε για το τρίτο στάδιο του εν λόγω σχεδίου εμφανίζει τις ίδιες ελλείψεις.
- 87 Επιπλέον, η Επιτροπή αναφέρει ότι το αιολικό πάρκο αποτελεί το μεγαλύτερο σχέδιο επίγειας εκμεταλλεύσεως αιολικής ενέργειας που εφαρμόστηκε ποτέ στην Ιρλανδία και ένα από τα σημαντικότερα στην Ευρώπη.

- 88 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι για την κατασκευή του αιολικού πάρκου χρειάστηκε να αποδασωθούν μεγάλες δασικές εκτάσεις με κωνοφόρα επιφάνειας 263 εκταρίων, δυνάμει άδειας υλοτομήσεως που χορηγήθηκε στις 20 Μαΐου 2003. Παρά ταύτα, καμία εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν πραγματοποιήθηκε για την επιχείρηση αυτή, κατά παράβαση ακόμη και των διατάξεων της ίδιας της ιρλανδικής νομοθεσίας.
- 89 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, μετά την κατολίσθηση της 16ης Οκτωβρίου 2003 και την οικολογική καταστροφή που προκάλεσε, καθώς η μάζα της τύρφης που αποκολλήθηκε από μια ζώνη κατασκευής του αιολικού πάρκου μόλυνε τον ποταμό Owendalulleegh και προκάλεσε τον θάνατο 50 000 περίπου ψαριών, όπως επίσης και ζημιές στις τοποθεσίες αναπαραγωγής των ειδών, η Ιρλανδία δεν πραγματοποίησε καμία νέα εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της κατασκευής αυτής, προτού ο κύριος του έργου αρχίσει εκ νέου τις εργασίες στην ίδια τοποθεσία το 2004.
- 90 Η Ιρλανδία διευκρινίζει ότι το 1997 και, στη συνέχεια, το 1998, όταν ζητήθηκαν οι άδειες για τα δύο πρώτα στάδια κατασκευής του αιολικού πάρκου, ούτε το παράρτημα I ούτε το παράρτημα II της οδηγίας 85/337 ανέφεραν αυτή την κατηγορία έργων στα σχέδια που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της. Ως εκ τούτου, δεν χρειάζονταν, πριν τη χορήγηση της άδειας, εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως αυτή προβλέπεται από την εν λόγω οδηγία. Η Ιρλανδία προσθέτει, πάντως, ότι οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του 1998 συνοδεύονταν από δήλωση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με την ιρλανδική νομοθεσία.
- 91 Η Ιρλανδία θεωρεί, εξάλλου, ότι δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια ο ισχυρισμός ότι δραστηριότητες παρόμοιες με πτυχές του σχεδίου κατασκευής του αιολικού πάρκου, όπως η κατασκευή δρόμου, η εξόρυξη τύρφης, η εκμετάλλευση λατομείων ή η μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος, ήταν τόσο σημαντικές ώστε να χρήζουν εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά την έννοια της οδηγίας 85/337.
- 92 Επιπλέον, η Ιρλανδία θεωρεί ότι η αίτηση παρατάσεως της ισχύος μιας άδειας δεν αποτελεί «άδεια» κατά την έννοια της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.

- 93 Η Ιρλανδία υποστηρίζει, τέλος, ότι η κατολίθωση προκλήθηκε από τις μεθόδους κατασκευής που χρησιμοποιήθηκαν και ότι δεν επρόκειτο για δυσκολίες που μπορούσαν να εντοπιστούν εκ των προτέρων χάρη σε μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ακόμη και αν αυτή ήταν σύμφωνη με τις κοινοτικές διατάξεις. Το ίδιο κράτος μέλος διευκρινίζει, εξάλλου, ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ολοκλήρωση του αιολικού πάρκου με πλήρη ασφάλεια, οι μέθοδοι κατασκευής τροποποιήθηκαν, αφού προηγουμένως ανεστάλησαν οι εργασίες και διεξήχθη έρευνα.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 94 Κατ' αρχάς, όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκαν, στις 12 Μαρτίου 1998, οι άδειες για τα δύο πρώτα στάδια κατασκευής του αιολικού πάρκου, οι οποίες ζητήθηκαν με τις από 23 Ιανουαρίου 1998 αιτήσεις, πρέπει, προηγουμένως, να κριθεί αν είναι εφαρμοστέα η οδηγία 85/337.
- 95 Συναφώς, από το άρθρο 3 της οδηγίας 97/11 προκύπτει ότι, αν μία αίτηση άδειας έχει υποβληθεί σε αρμόδια αρχή πριν τις 14 Μαρτίου 1999, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της οδηγίας 85/337.
- 96 Εξάλλου, παρότι δεν αμφισβητείται ότι οι εγκαταστάσεις που προορίζονται για την εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας με σκοπό την παραγωγή ενέργειας δεν περιλαμβάνονται ούτε στο παράρτημα I ούτε στο παράρτημα II της οδηγίας 85/337, η Ιρλανδία παραδέχεται ότι για τα δύο πρώτα στάδια της κατασκευής του αιολικού πάρκου χρειάστηκαν πολλές εργασίες, μεταξύ των οποίων εξόρυξη τύρφης και αμέταλλων και μη ενεργειακών ορυκτών, καθώς και κατασκευή δρόμων, εργασίες δηλαδή που περιέχονται στο εν λόγω παράρτημα II του ίδιου κειμένου, στο σημείο 2, στοιχεία α' και γ', καθώς και στο σημείο 10, στοιχείο δ', αντίστοιχα.
- 97 Ως εκ τούτου, η οδηγία 85/337 μπορούσε να εφαρμοστεί στα δύο πρώτα στάδια της κατασκευής του αιολικού πάρκου, καθόσον αυτά περιελάμβαναν ειδικότερα σχέδια εργασιών που αναφέρονται το παράρτημα II της οδηγίας αυτής.

- 98 Επομένως, η Ιρλανδία ήταν υποχρεωμένη να υποβάλει τα σχέδια εργασιών σε μελέτη επιπτώσεων, αν αυτά ήταν πιθανό να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ιδίως λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-72/95, Kraaijeveld κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5403, σκέψη 50, και της 28ης Φεβρουαρίου 2008, C-2/07, Abraham κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-1197, σκέψη 37).
- 99 Εντούτοις, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι οι αρμόδιες αρχές έκριναν ότι οι συναφείς εργασίες εξορύξεως τύρφης και κατασκευής δρόμων δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος II της οδηγίας 85/337, καθόσον ήταν ήσσονος σημασίας σε σχέση με το σχέδιο κατασκευής του καθεαυτού αιολικού πάρκου.
- 100 Κατά συνέπεια, οι αρμόδιες αρχές έκριναν ότι δεν χρειαζόταν να εξεταστεί αν τα προς υλοποίηση σχέδια μπορούσαν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ούτε, επομένως, να πραγματοποιηθεί, πριν τη χορήγηση της άδειας, μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ανταποκρινόμενη στις απαιτήσεις της οδηγίας 85/337.
- 101 Ωστόσο, το γεγονός ότι τα ως άνω σχέδια που εμπίπτουν στο παράρτημα II της εν λόγω οδηγίας ήταν δευτερεύουσας σημασίας σε σχέση με το συνολικό σχέδιο κατασκευής του αιολικού πάρκου δεν σήμαινε ότι τα σχέδια αυτά δεν μπορούσαν, εξ αυτού του λόγου, να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- 102 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι τα προς υλοποίηση σχέδια εξορύξεως τύρφης και ορυκτών, καθώς και τα σχέδια κατασκευής δρόμων δεν ήταν αμελητέα από άποψη μεγέθους σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια του σχεδίου αιολικού πάρκου, το οποίο κάλυπτε 200 εκτάρια ελώδους περιοχής και αποτελούσε το σημαντικότερο σχέδιο του είδους στην Ιρλανδία, ενώ ήταν απαραίτητα για την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, όπως και για την εξέλιξη του συνόλου των κατασκευαστικών εργασιών. Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι οι εν λόγω εργασίες πραγματοποιήθηκαν στην πλαγιά του όρους Cashlaundrumlahan, η οποία περιέχει αποθέματα τύρφης τα οποία μπορούν να φθάσουν σε βάθος 5,5 μέτρων και καλύπτονται κατά μεγάλο μέρος από δασική βλάστηση.

- 103 Από τα στοιχεία αυτά, τα οποία δεν αμφισβητούνται από την Ιρλανδία, προκύπτει ότι η θέση και το μέγεθος των σχεδίων εργασιών εξορύξεως τύρφης και ορυκτών, καθώς και των σχεδίων κατασκευής δρόμων, και η εγγύτητα της τοποθεσίας σε ποταμό αποτελούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που αποδεικνύουν ότι έπρεπε να έχει θεωρηθεί ότι τα εν λόγω συνυφασμένα με την εγκατάσταση 23 ανεμογεννητριών σχέδια μπορούσαν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και έπρεπε, ως εκ τούτου, να έχουν υποβληθεί σε εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων.
- 104 Η πραγματοποίηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 85/337, έχει, πράγματι, σκοπό να εντοπίσει, περιγράψει και αξιολογήσει τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις ενός σχεδίου σε παράγοντες όπως η πανίδα, η χλωρίδα, το έδαφος και το νερό, καθώς και στην αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων αυτών παραγόντων. Εν προκειμένω, μπορεί να υποστηριχθεί συναφώς ότι οι δηλώσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων που υπέβαλε ο κύριος του έργου παρουσίαζαν ορισμένα κενά και δεν εξέτασαν, μεταξύ άλλων, το ζήτημα της σταθερότητας του εδάφους, το οποίο, όμως, είναι ουσιώδες όταν σχεδιάζονται εργασίες εκσκαφής.
- 105 Ως εκ τούτου, παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε πριν τη χορήγηση των αδειών για τα δύο πρώτα στάδια κατασκευής του αιολικού πάρκου να πραγματοποιηθεί εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, και περιορισθείσα στην επισύναψη στις αιτήσεις άδειας δηλώσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων που δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις αυτές, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.
- 106 Ακολούθως, όσον αφορά την αίτηση άδειας για το τρίτο στάδιο της κατασκευής του αιολικού πάρκου, η οποία κατατέθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2000, και την αίτηση τροποποίησης των δύο πρώτων σταδίων που είχαν εγκριθεί αρχικώς, η οποία κατατέθηκε στις 20 Ιουνίου 2002, η αιτίαση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, καθόσον οι αιτήσεις άδειας που αφορούν τα στάδια αυτά κατατέθηκαν μετά τις 14 Μαρτίου 1999.
- 107 Δεν αμφισβητείται, αφενός, ότι οι αρμόδιες αρχές έδωσαν την έγκρισή τους για την αλλαγή του τύπου ανεμογεννητριών που είχε προβλεφθεί αρχικώς, χωρίς να

απαιτήσουν εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με την τροποποιημένη οδηγία 85/337, και, αφετέρου, ότι η άδεια που δόθηκε για το τρίτο στάδιο κατασκευής δεν συνοδευόταν εξ αρχής από τέτοια εκτίμηση. Επιπλέον, πριν την επιχείρηση αποδασώσεως που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2003 δεν πραγματοποιήθηκε τέτοια εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατά παράβαση των επιταγών της ιρλανδικής νομοθεσίας.

- 108 Στο παράρτημα II, σημείο 3, στοιχείο θ', της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 αναφέρονται οι εγκαταστάσεις για την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή ενέργειας (αιολικά πάρκα) και, στο σημείο 13 του εν λόγω παραρτήματος, αναφέρεται κάθε τροποποίηση ή επέκταση έργων που απαριθμούνται στο ίδιο παράρτημα τα οποία έχουν ήδη εγκριθεί, εκτελεσθεί ή εκτελούνται και τα οποία μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- 109 Επιπλέον, μεταξύ των κριτηρίων επιλογής που περιέχει το παράρτημα III της τροποποιημένης οδηγίας 85/337, τα οποία εφαρμόζονται στα σχέδια που απαριθμούνται στο παράρτημα II της ίδιας οδηγίας και στα οποία παραπέμπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, αναφέρεται και ο κίνδυνος ατυχημάτων, ιδίως ως προς τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες. Σύμφωνα με τα κριτήρια αυτά, πρέπει να εξετάζεται η περιβαλλοντική ευαισθησία της γεωγραφικής περιοχής, λαμβανομένης ιδίως υπόψη «τη[ς] ικανότητα[ς] απορρόφησης του φυσικού περιβάλλοντος», με ιδιαίτερη προσοχή στις ορεινές και δασικές περιοχές.
- 110 Η εγκατάσταση 25 νέων ανεμογεννητριών, η κατασκευή νέων δρόμων για την εξυπηρέτηση των εργασιών και η αλλαγή του τύπου ανεμογεννητριών που είχε εγκριθεί αρχικώς, με σκοπό την αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, ως σχέδια που περιέχονται στο παράρτημα II της τροποποιημένης οδηγίας 85/337 και που μπορούσαν, αν ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες της τοποθεσίας που μνημονεύονται στη σκέψη 102 της παρούσας αποφάσεως και τα κριτήρια που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, έπρεπε, για τον λόγο αυτόν, προτού εγκριθούν, να υποβληθούν σε διαδικασία αιτήσεως άδειας και σε εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, σύμφωνα με τους όρους που θέτουν τα άρθρα 5 έως 10 της τροποποιημένης οδηγίας 85/337.

- 111 Κατά συνέπεια, παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε, πριν τη χορήγηση των αδειών για την τροποποίηση και για το τρίτο στάδιο της κατασκευής του αιολικού πάρκου, να πραγματοποιηθεί τέτοια εκτίμηση και περιορισθείσα στην επισύναψη, στις αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας, δηλώσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων που δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις αυτές, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την εν λόγω οδηγία.
- 112 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε, πριν τη χορήγηση των αδειών για την κατασκευή αιολικού πάρκου και για τις συναφείς δραστηριότητες στο Derrybrien της κομητείας του Galway, καθώς και πριν την πραγματοποίηση των εργασιών, να διενεργηθεί εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, τόσο πριν όσο και μετά τις τροποποιήσεις που εισήγαγε η οδηγία 97/11, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, 4 και 5 έως 10 της εν λόγω οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 113 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, η Ιρλανδία πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Παραλείποντας να θεσπίσει όλες τις απαραίτητες διατάξεις ώστε:

- τα σχέδια που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), τόσο πριν όσο και μετά τις τροποποιήσεις που εισήγαγε η οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997 (ΕΕ L 73, σ. 5), να υποβάλλονται, πριν από την ολική ή τη μερική εκτέλεσή τους, σε εξέταση, προκειμένου να διαπιστωθεί αν χρειάζεται εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων και, στη συνέχεια, αν είναι πιθανό ότι θα έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να υποβάλλονται σε εκτίμηση όσον αφορά τις επιπτώσεις τους, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, και

- πριν τη χορήγηση των αδειών για την κατασκευή αιολικού πάρκου και για τις συναφείς δραστηριότητες στο Derrybrien της κομητείας του Galway, καθώς και πριν την πραγματοποίηση των εργασιών, να διενεργηθεί εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 της οδηγίας 85/337, τόσο πριν όσο και μετά τις τροποποιήσεις που εισήγαγε η οδηγία 97/11,

η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 2, 4 και 5 έως 10 της εν λόγω οδηγίας.

2) Καταδικάζει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)